विन्दन्ति न यज्ञा न तपांसि च । न च श्राद्धं कनिष्ठस्य या च कन्या विरूपिका"। "विकला या च कन्यकेति" पाठः शातातपीये । नाग्नयः परिविन्दन्तीति ज्येष्ठानुमत्या यथाह उशनाः"ज्येष्ठभ्राता यदा तिष्ठेदाधानं नैव कारयेत् । अनुज्ञातस्तु कुर्वीत शङ्खस्य वचनं यथा"। वशिष्ठः "अपजोऽस्य यदानग्निरधिकार्थ्यनुजः कथम् । अपजानुमतः कुर्यादग्निहोत्रं यथाविधि" । एतेन विवाहस्वनुमत्यापि दोषायेति प्रायश्चित्तविवेकः" ।

परिविन्न पु० परि+विद्-क्त तस्य दस्य च नः । नकारेण व्यवधानात् न णत्वम् मूर्द्धन्यपाठः प्रामादिकः"क्तस्यचः" पा० अचः परस्याभावात् नकारेण व्यवधानाच्च अप्राप्ते निर्विणस्योपसंख्यानात् णत्वम् । विप्रसस्य तु उपसर्गस्यनिमित्तत्वाभावात् नास्य प्रवृत्तिः । पूर्वं कृतविवाहाग्न्याधानस्य कनिष्ठस्य ज्येष्ठे भ्रातरि परिवेत्तृशब्दे दृश्यम् । २तादृशस्त्रियां स्त्री परिवेदनदोषकर्मत्वात् तयोः परिवेदनकर्मत्वम् ।

परिविष्टि स्त्री परि+विष-विष-वा क्तिच् । १परिचर्य्यायां २व्याप्तौ च ऋ०४।३३।२भा०।

परिवी स्त्री परि+व्ये-क्विप् संप्रसारणे दीर्घः । १परिवारिते २परितः स्यूते च यजु० ६।४

परिवीत त्रि० परि+व्येञ्-क्त सम्प्र० दीर्घः । परिवेष्टिते ऋ० १०५।४१ [१२।१०९

परिवृंहण न०परि+वृंह-णिच्-ल्यु । बहुलीकरणे मनुः

परिवृंहित त्रि० परितो वृंहितम् । १सर्वतोभावेन वर्द्धिते २बहुलीकृते च । भावेक्त । ३करिध्वनिभेदे न० । [छा०उ०

परिवृक्ण त्रि० परि+व्रश्च-क्त । १छिन्ने २छिन्नहस्तपादे च

परिवृक्त त्रि० परि+वृज-क्त । परित्यक्ते ऋ० १० १०२भा०

परिवृढ त्रि०परि+वृंह-क्त नि० । १अधिपे प्रभौ । ततः भावे वृढा० इमनिच् ष्णतोरः । परिवृढिमन् आधिपत्ये पु० पक्षे घञ् । पारिवाढ्य तदर्थे न० ।

परिवृत त्रि० परितो वृतः । परितो वेष्टिते "सभ्यैः परिवृतोऽन्वहम्" कात्या० स्मृतिः ।

परिवृत्त त्रि०परि+वृत-क्त । परितोवृत्ते । ततः चतुरर्थ्यां कुसुदा० वृ-आदि०च क । परिवृत्तश्च तद्दूरदेशादौ त्रि०

परिवृत्ति स्त्री परि+वृत-क्तिन् । १परिवर्त्ते २अर्थालङ्कारभेदे अर्थालङ्कारशब्दे ३८८ पृ० दृश्यम् ।

परिवृत्तिसह त्रि० परिवृत्तिं परावृत्तिंसहते सह-अच् । यौगिके शब्दभेदे स च पूर्वोत्तरपदयोः परावृत्त्या योगलभ्यार्थं बोधयतीति तस्य तथात्वम् । तत्र केचित् पूर्वपदपरावृत्त्यायोगलभ्यार्थबोधकाः केचिदुत्तरपदपरावृत्त्या । केचित्तु नोभयपदपरावृत्तिसहा यथाह हेमच०

"स्वस्वामित्वादिसम्बन्धं तत्राच्छन्नोमतद्वताम् । स्वात् पालधनभुग्नेतृपतिसत्वर्थकादयः । भूपालो भूधनो भूभुग्भूनेता भूपतिस्तथा । भूमांश्चेतिकवेरुच्चाद्येयोदाहरणायली । जन्यात् कृतकर्तृ स्रष्टृ स्रष्टृ विधातृकरस्रसमाः । जनकाद्योनिजरुहजन्मभूसूत्यपादयः । धात्यादुध्वजाक्षपाण्यङ्कमौलिभूप्रणभ्रिभाः । शालिशेखरमत्वर्थभागिभर्तृधरा अपि । भोज्याद्भुगन्योग्रतलिट्पाचिप्राशनादयः । पत्युःकान्तप्रियतमाबधूप्रणविनीनिभाः । कलत्राद्वररमणप्रणयीशप्रियादयः । सख्युः सखिसमा बाह्याद्वानियानासनादयः । जनेः स्वदुहितात्मजापजावरजादयः । आत्रयात्सद्मपर्यायशयवासिसदादयः । बध्याद्विद्वेषिजिद्वातिभ्रुपिपुध्वंसिशासनाः । अयत्नकारिदमनदर्पच्छिन्नाथनादयः । विवक्षितो हि सम्बन्ध एकतोऽपि पदात्ततः । प्राक्प्रदर्शितसम्बन्धिशब्दा योज्या यथोचितम् । दृश्यते खलु बाह्यत्वे दृशस्य दृशवाहनः । स्वत्वे पुनर्दृशपतिर्दार्थत्वे दृशवाञ्छनः । अंशोद्धार्यत्वेऽंशुमाली स्वत्वेऽंशुपतिरंशुमान् । बध्यत्वेऽहेरहिरिपुर्भोज्यत्वे चाहिभुगपि । चिह्नैर्व्यक्तैर्भवेद्व्यक्तो जातिशब्दोऽपि वाचकः । तथा द्युगस्तिपूता दिग्दक्षिणाशा निगद्यते । अयुग्विषमशब्दौ त्रिपञ्चसप्तादिवाचकौ । त्रिनेत्रपञ्चेषुसप्तपन्नागादिषु योजयेत् । गुणशब्दो विरोध्यर्थं नञादिरितरोत्तरः । अभिधत्ते यथालक्षणः स्वादसितः सितेतरः । वाह्यादिषु पदे पूर्वे वाड्वाग्न्यादिषूत्तरे । द्वयेऽपि भ्रष्टदाद्येषु पर्यायपरिवर्त्तनम् । एवं परावृत्तिसहायोगाः स्युरिति यौगिकाः । भिन्नाः पुनः परावृत्त्यसहायोगीयौगसन्निभाः" ।

परिवेत्तृ पु० परि+विद-तृच् । अकृतदाराग्न्याधानस्य ज्येष्ठस्य पूर्वं कृतदाराग्न्याधाने कनिष्ठे "ज्येष्ठे अनिर्विण्णे कनीयान् निर्विण्णः परिवेत्ता भवति परिविन्नो ज्येष्ठः परिवेदनीया कन्या परिदायी दाता परिकर्त्ता याजकः ते सर्वे पतिताः" उद्वा०त० हारीतः ।

परिवेदन न० परि+विद-लाभे ल्युट् । अकृतदाराग्न्याधाने ज्येष्ठे कनिष्ठस्य पूर्वं १विवाहे २अग्न्याधाने च परिवेत्तृशब्दे दृश्यम् । विद-ज्ञाने विद-सत्तायां भावे